ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 7ης Ιουνίου 1991 *

Στην υπόθεση Τ-14/91,

Georges Weyrich, πρώην υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κάτοικος Λουξεμβούργου, εκπροσωπούμενος από τον Aloyse May, δικηγόρο Λουξεμβούργου, 31, Grand-rue, τον οποίο διόρισε και ως αντίκλητο,

προσφεύγων,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τον Joseph Griesmar, νομικό σύμβουλο, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Guido Berardis, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο τον καθορισμό των οικονομικών δικαιωμάτων του προσφεύγοντος, κατόπιν λήψεως μέτρου αφορώντος τη λήξη των καθηκόντων του, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ) 3518/85 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1985, για τη θέσπιση ειδικών μέτρων που αφορούν την οριστική λήξη των καθηκόντων εθελουσία έξοδο από την υπηρεσία υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με την ευκαιρία της προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας (ΕΕ L 335, σ. 56),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. P. Briët, Πρόεδρο, D. Barrington και J. Biancarelli, δικαστές,

γραμματέας: B. Pastor

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Διάταξη

Πραγματικά περιστατικά και νομικό πλαίσιο

1 Με δικόγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 7 Μαρτίου 1991, ο Georges Weyrich άσκησε προσφυγή με την οποία ζητεί από το Πρωτοδικείο, πρώτον, να κηρύξει παράνομες ως προς αυτόν τις διατάξεις του άρθρου 5, παράγραφοι 1 και 2, καθώς και, εφόσον είναι αναγκαίο, του άρθρου 4, παράγραφοι 3 και 5 έως 9, του κανονισμού (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ) 3518/85 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1985, για τη θέσπιση ειδικών μέτρων που αφορούν την οριστική λήξη των καθηκόντων [εθελουσία έξοδο των υπαλλήλων από την υπηρεσία] υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με την ευκαιρία της προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας (ΕΕ L 335, σ. 56, στο εξής: κανονισμός 3518)· δεύτερον, να κηρύξει άκυρη και άνευ νομίμου αποτελέσματος την απόφαση της Επιτροπής η οποία συνιστά τη βλαπτική έναντι αυτού πράξη, που έλαβε η καθής την 1η Αυγούστου 1990 και απηύθυνε στον προσφεύγοντα στις 13 Αυγούστου 1990· τρίτον, να κηρύξει άκυρη και άνευ νομίμου αποτελέσματος την οριστική απόφαση της Επιτροπής της 19ης Δεκεμβρίου 1990.

2 Με υπόμνημα που περιήλθε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 10 Απριλίου 1991, η Επιτροπή προέβαλε ένσταση απαραδέκτου, δυνάμει του άρθρου 91, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, εφαρμοζομένου κατ' αναλογία στη διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου, και ζήτησε να ληφθεί απόφαση επί της εν λόγω ενστάσεως χωρίς το Πρωτοδικείο να εισέλθει στην ουσία.

3 Ο προσφεύγων, γεννηθείς στις 14 Νοεμβρίου 1931, άρχισε να εργάζεται στην υπηρεσία της Ανωτάτης Αρχής της Ευρωπαϊκής Κοινότητος Άνθρακος και Χάλυβος στις 10 Φεβρουαρίου 1953, ως υπάλληλος επί συμβάσει. Από 1ης Ιουλίου 1956 υπήχθη στον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως του προσωπικού της ΕΚΑΧ ως μόνιμος υπάλληλος. Στη συνέχεια, αφού έγινε υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, έφθασε μέχρι τον βαθμό Α 3, κλιμάκιο 8, και υπηρέτησε ιδίως ως προϊστάμενος του Τμήματος Προσωπικού της Επιτροπής στο Λουξεμβούργο επί επτά και πλέον έτη.

4 Ο ενδιαφερόμενος γνωστοποίησε στη διοίκηση, με έγγραφο της 20ής Ιουνίου 1989, την πρόθεσή του να αποχωρήσει οριστικά από την υπηρεσία του, στις 31 Αυγούστου 1989, βάσει των μέτρων περί εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία που προβλέπονταν στον προαναφερθέντα κανονισμό 3518/85. Με την ευκαιρία αυτή ανέφερε ρητά ότι επιθυμούσε νο υπαχθεί στις ευεργετικές διατάξεις του άρθρου 34 του παλαιού Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως της ΕΚΑΧ.

5 Το αίτημά του έγινε δεκτό και ο προσφεύγων αποχώρησε πράγματι από την υπηρεσία στις 31 Αυγούστου 1989, τα δε χρηματικής φύσεως δικαιώματά του εκκαθαρίστηκαν με την από 23 Αυγούστου 1989 « γνωστοποίηση περί καθορισμού της μηνιαίας αποζημιώσεως », αποσταλείσα στη διεύθυνση της κατοικίας του.

6 Πρέπει να σημειωθεί καταρχάς ότι το άρθρο 5 του κανονισμού 3518/85 παρέχει σε ορισμένους πρώην υπαλλήλους που υπάγονταν στον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως του προσωπικού της ΕΚΑΧ το δικαίωμα να « (...) ζητήσουν να καθοριστούν τα οικονομικά τους δικαιώματα με βάση το άρθρο 34 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως του προσωπικού της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα και το άρθρο 50 του Γενικού Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (...) Εντούτοις, το άρθρο 4, παράγραφοι 3 και 5 έως 9, του παρόντος κανονισμού εξακολουθούν να ισχύουν για τους υπαλλήλους που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, καθώς και στους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα ».

7 Το άρθρο 34 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως του προσωπικού της ΕΚΑΧ ορίζει ότι « (...) οι υπάλληλοι [που τίθενται σε διαθεσιμότητα] απολαύουν επί διετία μηνιαίας αποζημιώσεως αντίστοιχης προς τις αποδοχές που προβλέπονται στο άρθρο 47, παράγραφος 1, και, επί διετία, αποζημιώσεως ίσης προς το ήμισυ των αποδοχών αυτών. Κατά τη λήξη τεσσάρων ετών διαθεσιμότητας, οι υπάλληλοι αυτοί λαμβάνουν αναλογική σύνταξη, υπό τις συνθήκες [προϋποθέσεις] του συστήματος συντάξεων (...) ». Το άρθρο 50 του Γενικού Κανονισμού της ΕΚΑΧ ορίζει ότι « (...) για τον υπολογισμό της συντάξεως αρχαιότητας υπαλλήλου συνταξιοδοτούμενου μετά τη λήξη της περιόδου διαθεσιμότητας που προβλέπεται στο άρθρο 34 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως του προσωπικού, διπλασιάζεται ο αριθμός των ετών πραγματικής υπηρεσίας του υπαλλήλου αυτού, μέχρι την έναρξη της συνταξιοδοτήσεώς του. Ο αριθμός των συνταξίμων ετών βάσει των οποίων υπολογίζεται η σύνταξη του υπαλλήλου αυτού δεν μπορεί, εντούτοις, να υπερβαίνει τα τριάντα, ούτε τον αριθμό των συνταξίμων ετών που θα μπορούσε αυτός να συμπληρώσει αν εξακολουθούσε να ασκεί τα καθήκοντά του μέχρι το 65ο έτος της ηλικίας του ».

8 Επί πλέον, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το άρθρο 95 του Γενικού Κανονισμού της ΕΚΑΧ ορίζει ότι « κάθε υπάλληλος (...) που λαμβάνει τις αποζημιώσεις οι οποίες προβλέπονται στα άρθρα 34 ή 42 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως του προσωπικού εξακολουθεί να καταβάλλει (...) τις κρατήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 93 ανωτέρω (δηλαδή την εισφορά στο συνταξιοδοτικό σύστημα), οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις πλήρεις αποδοχές που αντιστοιχούν στο βαθμό και το κλιμάκιό του ».

9 Οι προϋποθέσεις εφαρμογής του κανονισμού 3518/85 στους πρώην υπαλλήλους που υπάγονταν στον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως του προσωπικού της ΕΚΑΧ διευκρινίστηκαν σε μία ειδική έκδοση του δελτίου διοικητικών πληροφοριών *(informations administatives)* της Επιτροπής, με ημερομηνία 23 Ιανουαρίου 1986, με τον τίτλο « εθελουσία έξοδος από την υπηρεσία επί ΕΚΑΧ », το οποίο διανεμήθηκε στο προσωπικό. Στο εν λόγω δελτίο ορίζεται ιδίως ότι « οι υπάλληλοι αυτοί μπορούν να επιλέξουν μεταξύ:

α) της εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 4 του " κανονισμού περί εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία " στο σύνολό του ή

β) της συνδυασμένης εφαρμογής του άρθρου 34 του παλαιού Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως του προσωπικού της ΕΚΑΧ και του άρθρου 50 του παλαιού Γενικού Κανονισμού της ΕΚΑΧ, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 του " κανονισμού περί εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία ".

Η εφαρμογή των κανόνων που αναφέρονται ανωτέρω στο στοιχείο α περιλαμβάνει:

— την καταβολή, από της εκδόσεως της αποφάσεως περί εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία, αποζημιώσεως ίσης προς το 70 % του βασικού μισθού που λαμβάνει ο ενδιαφερόμενος τον χρόνο αυτό, διατηρουμένων των δικαιωμάτων του προς χορήγηση συντάξεως, κατά τους συνήθεις κανόνες του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, κατά τη διάρκεια της καταβολής της αποζημιώσεως· η καταβολή της αποζημιώσεως παύει με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 65 ετών ή, εν πάση περιπτώσει, όταν ο ενδιαφερόμενος αποκτήσει δικαίωμα προς χορήγηση της μεγίστης συντάξεως (70 % του βασικού μισθού).

Η εφαρμογή των κανόνων που αναφέρονται ανωτέρω στο στοιχείο β περιλαμβάνει:

— την καταβολή αποζημιώσεως επί διετία ίσης προς το βασικό μισθό που καταβάλλεται κατά την ημερομηνία της εξόδου από την υπηρεσία και, κατά την επομένη διετία, αποζημιώσεως ίσης προς το 50 % του εν λόγω βασικού μισθού. Μετά το πέρας αυτής της περιόδου ο ενδιαφερόμενος συνταξιοδοτείται, η δε σύνταξή του είναι εκείνη την οποία δικαιούται κατ' εφαρμογή του άρθρου 50 του παλαιού Γενικού Κανονισμού της ΕΚΑΧ (διπλός υπολογισμός των ετών υπηρεσίας, μέχρι συμπληρώσεως της ανωτάτης συντάξεως). Εάν κατά τη διάρκεια αυτής της τετραετούς περιόδου ο ενδιαφερόμενος συμπληρώσει την ηλικία των 65 ετών, η αποζημίωση αντικαθίσταται από τη σύνταξη, υπολογιζομένη βάσει των ιδίων κανόνων.

Και στις δύο περιπτώσεις η περίοδος καταβολής της αποζημιώσεως λαμβάνεται υπόψη ως περίοδος υπηρεσίας με παράλληλη καταβολή εισφορών για το συνταξιοδοτικό σύστημα.

Η επιλογή του ενός ή του άλλου συστήματος είναι αμετάκλητη, δηλαδή οι ενδιαφερόμενοι δεν θα μπορούν να ζητήσουν την υπέρ αυτών εφαρμογή συστήματος διαφορετικού από αυτό που επέλεξαν και έγινε δεκτό. Ιδίως δεν θα μπορούν να ζητήσουν να παύσουν να εισπράττουν την αποζημίωση που προβλέπεται από το σύστημα ΕΚΑΧ όταν συμπληρώσουν τις προϋποθέσεις προς χορήγηση της μεγίστης συντάξεως πριν από την ηλικία των 65 ετών ».

10 Δεδομένης της καταστάσεως αυτής, ο προϊστάμενος της διοικητικής μονάδας « Συντάξεις » απηύθυνε στις 23 Αυγούστου 1989 στον προσφεύγοντα μια « ειδοποίηση περί καθορισμού της μηνιαίας του αποζημιώσεως », κατά το άρθρο 4 του κανονισμού 3518/85. Μόνο τα σημεία Β και C 5 της εν λόγω ειδοποιήσεως έχουν σημασία για την επίλυση της παρούσας διαφοράς. Στο σημείο Β, με τον τίτλο « Περίοδοι καταβολής της αποζημιώσεως και βασικό ποσό », γίνεται αναφορά στο « άρθρο 34 ΕΚΑΧ », σ' αυτό δε το σημείο η μηνιαία αποζημίωση του προσφεύγοντος καθορίζεται ως εξής:

« — 100 % του τελευταίου βασικού μισθού από 1 Σεπτεμβρίου 1989 μέχρι 31 Αυγούστου 1991,

— 50 % του τελευταίου βασικού μισθού από 1 Σεπτεμβρίου 1991 μέχρι 31 Αυγούστου 1993. »

Στο σημείο C 5 οριζόταν ότι « ο ενδιαφερόμενος εξακολουθεί να καταβάλλει εισφορές στο συνταξιοδοτικό σύστημα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων την περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας χορηγείται η αποζημίωση. Οι εισφορές υπολογίζονται με βάση το 100 % του μισθού ». Επομένως, με την εν λόγω πράξη της 23ης Αυγούστου 1989 καθορίστηκε η λεγόμενη μηνιαία αποζημίωση « εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία » για το σύνολο της διαρκείας τεσσάρων ετών περιόδου « εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία ».

11 Με εσωτερικό πληροφοριακό σημείωμα του Σεπτεμβρίου 1989, το οποίο προερχόταν από τη Γενική Διεύθυνση Προσωπικού και Διοικήσεως της Επιτροπής και το οποίο έφερε τον τίτλο « Εθελουσία έξοδος από την υπηρεσία κατά τους κανονισμούς

3518/85, 2274/87 και 1857/89 του Συμβουλίου », η Επιτροπή προσέθεσε ορισμένες λεπτομερειακές ρυθμίσεις σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής αυτών των τριών κανονισμών περί « εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία »: προϋποθέσεις εγκρίσεως, μηνιαία αποζημίωση, οικογενειακά επιδόματα, μεταφορά μέρους των αποδοχών, επίδομα αποδημίας, εισφορά λόγω κρίσεως, ταμείο ασθενείας, συνταξιοδοτικό σύστημα, καταβολή συντάξεων, εισοδήματα προερχόμενα από άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, φορολογία και ασφάλιση ασθενείας. Εντούτοις, η Επιτροπή υπογράμμισε, σε μια προκαταρκτική παρατήρηση στο σημείωμα αυτό, ότι « τα κάτωθι στοιχεία δίδονται μόνο προς πληροφόρηση των ενδιαφερομένων. Σε περίπτωση ανακύψεως διαφοράς έχουν ισχύ μόνο ο Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων, το σύστημα που εφαρμόζεται για το λοιπό προσωπικό και οι κανονισμοί 3518/85, 2274/87 και 1857 ». Στο κεφάλαιο « μηνιαία αποζημίωση », το οποίο αναφερόταν και στους « τρεις κανονισμούς περί εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία », όριζε μόνον ότι:

« — η αποζημίωση ισούται προς το 70 % του βασικού μισθού ο οποίος αντιστοιχεί στο βαθμό και το κλιμάκιο που έχει ο ενδιαφερόμενος κατά το χρόνο της εξόδου του από την υπηρεσία,

— η καταβολή της αποζημιώσεως παύει με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 65 ετών ή μεταξύ 60 και 65 ετών, όταν ο αποχωρών από την υπηρεσία αποκτήσει δικαίωμα προς χορήγηση της μεγίστης συντάξεως (70 %) ».

12 Λόγω του γεγονότος ότι, πρωταρχικά, ο προσφεύγων είχε ήδη όταν αποχώρησε από την υπηρεσία πλέον των 35 συνταξίμων ετών, ήτοι τον απαιτούμενο αριθμό για τη χορήγηση της μεγίστης συντάξεως, δυνάμει του άρθρου 77 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ), απέστειλε στον προϊστάμενο της διοικητικής μονάδας « Συντάξεις και σχέσεις με τους πρώην υπαλλήλους » συστημένη επιστολή επί αποδείξει παραλαβής, η οποία, αποσταλείσα στις 20 Οκτωβρίου 1989, παρελήφθη από τον παραλήπτη της στις 24 Οκτωβρίου 1989· με την εν λόγω επιστολή ο προσφεύγων αμφισβήτησε την ορθότητα του καθορισμού της μηνιαίας αποζημιώσεώς του, δυνάμει των διατάξεων του κανονισμού 3518/85 του Συμβουλίου, όπως του είχε καταστεί γνωστό με έγγραφο του προϊσταμένου της διοικητικής μονάδας « Συντάξεις » της 23ης Αυγούστου 1989. Με την επιστολή του αμφισβητούσε αποκλειστικά την ορθότητα των προαναφερθέντων σημείων Β και C 5 της εν λόγω ειδοποιήσεως, υποστηρίζοντας ότι θεωρεί « το περιεχόμενο (...) εκ διαμέτρου αντίθετο όχι μόνο προς το πνεύμα του παλαιού Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως της ΕΚΑΧ και ιδίως προς το άρθρο 34, αλλά και προς τον ισχύοντα ΚΥΚ ».

Όσον αφορά το σημείο Β, ο προσφεύγων διατείνεται ότι οι περίοδοι καταβολής της αποζημιώσεως έπρεπε να υπολογιστούν ως εξής:

« — 100 % του τελευταίου βασικού μισθού από 1 Σεπτεμβρίου 1989 μέχρι 31 Αυγούστου 1991,

— 50 % του τελευταίου βασικού μισθού από 1 Σεπτεμβρίου 1991 μέχρι 14 Νοεμβρίου 1991 »,

δεδομένου ότι η τελευταία ημερομηνία είναι η ημέρα κατά την οποία συμπληρώνεται το 60ό έτος της ηλικίας του. Στο έγγραφο αυτό ο προσφεύγων δήλωσε ότι επιθυμούσε να λάβει σύνταξη λόγω συμπληρώσεως του συνταξίμου χρόνου από την ημερομηνία αυτή, καθόσον μάλιστα θα συμπλήρωνε τότε 38 συντάξιμα έτη, πράγμα το οποίο θα του παρείχε το δικαίωμα να λάβει σύνταξη σε ποσοστό 70 %. Επομένως, κατα τον προσφεύγοντα, δεν επρόκειτο να λάβει αυτή τη σύνταξη από 1ης Σεπτεμβρίου 1993, όπως εσφαλμένα αναφερόταν στην ειδοποίηση περί καθορισμού των δικαιωμάτων του, αλλά από τις 15 Νοεμβρίου 1991.

Στο πλαίσιο της αμφισβητήσεως του προαναφερθέντος σημείου C 5, ο προσφεύγων υπογράμμισε ότι, από 1ης Σεπτεμβρίου 1989, είχε 36 συντάξιμα έτη υπηρεσίας και, επομένως, ζήτησε από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής « να παύσουν να προβαίνουν σε κρατήσεις για τη σύνταξη, σύμφωνα με το άρθρο 34 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως της ΕΚΑΧ και να επιστρέψουν τα παρακρατηθέντα για τη σύνταξη ποσά για τους μήνες Σεπτέμβριο και Οκτώβριο 1989 ».

Οι διάδικοι διαφωνούν ως προς το νομικό χαρακτηρισμό αυτού του εγγράφου της 20ής Οκτωβρίου 1989: για τον προσφεύγοντα αποτελεί απλώς αίτηση παροχής διευκρινίσεων· για την Επιτροπή αποτελεί διοικητική ένσταση.

13 Με το από 16 Ιανουαρίου 1990 απαντητικό του έγγραφο, που περιήλθε στον προσφεύγοντα στις 21 Ιανουαρίου 1990, ο προϊστάμενος της διοικητικής μονάδας « Συντάξεις » πληροφόρησε τον ενδιαφερόμενο ότι, στην περίπτωσή του και λόγω του γεγονότος ότι είχε επιλέξει τη « σχετική με την ΕΚΑΧ επιλογή » για την περίοδο εθελουσίας εξόδου του από την υπηρεσία, αφενός, όφειλε να καταβάλλει εισφορές στο συνταξιοδοτικό σύστημα καθ' όλη τη διάρκεια της τετραετούς περιόδου καταβολής της μηνιαίας αποζημιώσεως, « μάλιστα δε ακόμα και όταν [ο ενδιαφερόμενος] εισπράττει αποζημίωση ανερχόμενη στο 50 % του τελευταίου του μισθού και όταν συμπληρώσει την ηλικία των 60 ετών ή όταν δικαιούται να λάβει τη μεγίστη σύνταξη » και, αφετέρου, ότι « η αποζημίωση αντικαθίσταται από τη σύνταξη λόγω συμπληρώσεως του συνταξίμου χρόνου μόνο εάν ο ενδιαφερόμενος συμπληρώσει, κατά τη διάρκεια αυτής της τετραετούς περιόδου, την ηλικία των 65 ετών ». Ο εν λόγω υπάλληλος προσέθεσε ότι αυτή η διάταξη είχε δημοσιευθεί στο δελτίο *διοικητικών πληροφοριών* της 23ης Ιανουαρίου 1986, αντίγραφο του οποίου επισύναψε στο έγγραφό του.

14 Στο μεταξύ ο προσφεύγων, χωρίς να έχει λάβει την αναφερόμενη στην προηγούμενη σκέψη απάντηση στο από 20 Οκτωβρίου 1989 έγγραφό του, υπενθύμισε στην αρμόδια για τους διορισμούς αρχή (στο εξής: ΑΔΑ) με έγγραφο της 19ης Ιανουαρίου 1990, που έλαβε η εν λόγω αρχή στις 22 Ιανουαρίου 1990, το προηγούμενο έγγραφό του της 20ής Οκτωβρίου 1989. Κάλεσε την ΑΔΑ να λάβει θέση όσον αφορά το περιεχόμενο του προηγουμένου εγγράφου του, αντίγραφο του οποίου επισύναψε. Αυτό το έγγραφο της 19ης Ιανουαρίου 1990 διαβιβάστηκε στον Γενικό Γραμματέα της Επιτροπής, μαζί με ένα έντυπο υπ' αριθ. 2, στο οποίο ο προσφεύγων χαρακτήρισε ρητά το έγγραφο αυτό ως « αίτηση » υπό τη έννοια του άρθρου 90 του ΚΥΚ. Και επί του σημείου αυτού διαφωνούν οι διάδικοι ως προς τον νομικό χαρακτηρισμό του εν λόγω εγγράφου, καθόσον η Επιτροπή θεωρεί ότι πρόκειται για δεύτερη ένσταση.

15 Με έγγραφο της 13ης Αυγούστου 1990 η Επιτροπή απέστειλε στον προσφεύγοντα, με συστημένη επιστολή επί αποδείξει παραλαβής, « την απόφαση που έλαβε την 1η Αυγούστου 1990 η Επιτροπή σχετικά με την ένσταση με τα στοιχεία R/9/90 », αυτός δε ο χαρακτηρισμός περιλαμβάνεται ρητά στο ανωτέρω έγγραφο περί πρωτοκολλήσεώς του από 19 Ιανουαρίου 1990 εγγράφου, αντίγραφο του οποίου εστάλη στον προσφεύγοντα. Εντούτοις, στην απάντησή της στην ένσταση, η Επιτροπή ανέφερε εξαρχής ότι θεωρούσε ότι « το από 20 Οκτωβρίου 1989 έγγραφο του Weyrich, με το οποίο αμφισβητεί την ορθότητα του καθορισμού της μηνιαίας αποζημιώσεώς του, δυνάμει του κανονισμού 3518/85, δεν μπορεί παρά να χαρακτηρισθεί ως " ένσταση " βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, διότι στρέφεται κατά πράξεως που επηρεάζει αναμφισβήτητα τη νομική κατάστασή του άμεσα και απευθείας (...) δεν είναι δυνατό να χαρακτηρισθεί ως " αίτηση " δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 1, του ΚΥΚ, διότι βάσει της διατάξεως αυτής με την αίτηση ζητείται από την ΑΔΑ να λάβει " απόφαση ". Στην περίπτωση αυτή όμως υφίσταται ήδη μια απόφαση, που έλαβε τη μορφή ειδοποιήσεως περί " καθορισμού " της αποζημιώσεως, με ημερομηνία 23 Αυγούστου 1989. Συνεπώς, το έγγραφο της 19ης Ιανουαρίου 1990, δεδομένου ότι με αυτό ζητείται από την ΑΔΑ να λάβει θέση επί του εγγράφου της 20ής Οκτωβρίου 1989, πρέπει να θεωρηθεί ως " δεύτερη ένσταση ", που δεν περιλαμβάνει κανένα νέο στοιχείο σε σχέση με την " ένσταση " της 20ής Οκτωβρίου 1989 (...) Το σύννομο της ειδοποιήσεως της 23ης Αυγούστου 1989, η οποία αποτελεί τη βλαπτική πράξη, υπό την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, αμφισβητήθηκε από τον Weyrich με την ένσταση της 20ής Οκτωβρίου 1989, που περιήλθε στη διοίκηση στις 24 Οκτωβρίου 1989. Αφού η ΑΔΑ δεν απάντησε εντός της προβλεπόμενης στο άρθρο 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ τετράμηνης προθεσμίας, η σχετική παράλειψη ισοδυναμεί με " σιωπηρή απορριπτική απόφαση ", που θεωρείται ότι εκδόθηκε στις 24 Φεβρουαρίου 1990. Εντούτοις, η άσκηση δεύτερης ενστάσεως, η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 22 Ιανουαρίου 1990, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι προκάλεσε νέα έναρξη των προθεσμιών που προβλέπονται στα άρθρα 90 και 91 του ΚΥΚ. Υπό τις συνθήκες αυτές η Επιτροπή εφιστά την προσοχή του υποβαλόντος την ένσταση στο γεγονός ότι, σε περίπτωση που ο ίδιος προσβάλει δικαστικά την " απάντησή " της αυτή, επιφυλάσσεται να προβάλει για το λόγο αυτό ένσταση απαραδέκτου κατά της " προσφυγής του " ». Κατά τα λοιπά, η Επιτροπή

απορρίπτει επί της ουσίας τις δύο αιτιάσεις του προσφεύγοντος, που αφορούν, αφενός μεν, τη διάρκεια καταβολής της αποζημιώσεως λόγω εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία και την ημερομηνία χορηγήσεως συντάξεως λόγω συμπληρώσεως του συνταξίμου χρόνου, αφετέρου δε, την υποχρέωση καταβολής εισφορών στο συνταξιοδοτικό σύστημα.

16 Με έγγραφο της 20ής Αυγούστου 1990, αποσταλέν με συστημένη επιστολή επί αποδείξει παραλαβής, ο προσφεύγων απευθύνθηκε στον Γενικό Διευθυντή Προσωπικού και Διοικήσεως της Επιτροπής για να του εκθέσει εκ νέου συνολικά την υπόθεσή του, την « άδικη μεταχείριση » που θεωρούσε ότι υπέστη και για να ζητήσει τη λήψη « αποφάσεως ad hoc », δεδομένης « της όλως ειδικής περιπτώσεώς [του], που, προφανώς, δεν ελήφθη υπόψη κατά τη σύνταξη του κανονισμού 2518/85 και κατά τον καθορισμό των σχετικών με αυτόν λεπτομερειών εφαρμογής ». Ο προσφεύγων χαρακτηρίζει το εν λόγω έγγραφο ως « πρώτη ένσταση », η δε Επιτροπή το θεωρεί ως προσπάθεια εκ μέρους του να παρατείνει τον διάλογο με τη διοίκηση στο στάδιο αυτό που προηγείτο της ασκήσεως της προσφυγής. Η Επιτροπή δεν έδωσε νομικό χαρακτηρισμό στο προεκτεθέν έγγραφο του προσφεύγοντος της 20ής Αυγούστου 1990.

17 Με νέο έγγραφο της 9ης Νοεμβρίου 1990, που πρωτοκολλήθηκε στη Γενική Γραμματεία της Επιτροπής στις 13 Νοεμβρίου 1990, το οποίο χαρακτηριζόταν ως « ένσταση βάσει του άρθρου 90, υποβληθείσα νομίμως και εμπροθέσμως », ο προσφεύγων ζήτησε από τη Επιτροπή να εξετάσει την από 1η Αυγούστου 1990 απόφασή της, αναφερόμενος ρητά στα προαναφερθέντα έγγραφά του της 20ής Οκτωβρίου 1989 και της 19ης Ιανουαρίου 1990, επιμένοντας στην εκ μέρους του αμφισβήτηση της ορθότητας των σημείων Β και C 5 της ανωτέρω ειδοποιήσεως της 23ης Αυγούστου 1989 και, τέλος, διατεινόμενος ότι, αφενός, η κατάσταση στην οποία είχε περιέλθει έμοιαζε περισσότερο « με τιμωρία παρά με αρωγή » και ότι, αφετέρου, η διοίκηση δεν εκπλήρωσε την υποχρέωση αρωγής που υπέχει έναντί του. Και σ' αυτό το σημείο οι απόψεις των διαδίκων διαφέρουν ως προς τον νομικό χαρακτηρισμό αυτού του εγγράφου της 9ης Νοεμβρίου 1990, που πρωτοκολλήθηκε στη Γενική Γραμματεία της Επιτροπής ως « ένσταση υπ' αριθ. 293/90 »· για τον προσφεύγοντα πρόκειται για δεύτερη ένσταση· για την Επιτροπή πρόκειται για τρίτη ένσταση, που προστίθεται στις δύο πρώτες, της 24ης Οκτωβρίου 1989 και της 19ης Ιανουαρίου 1990, που αναφέρθηκαν ανωτέρω.

18 Με έγγραφο της 19ης Δεκεμβρίου 1990, ο Γενικός Διευθυντής Προσωπικού και Διοικήσεως ανέφερε στον προσφεύγοντα ότι « από την εξέταση της ενστάσεώς σας υπ' αριθ. 293/90, καθώς και του σημειώματος της 20ής Αυγούστου 1990, προέκυψε ότι και τα

δύο αφορούν τα ίδια προβλήματα με εκείνα τα οποία αφορά η ένστασή σας υπ' αριθ. 9/90. Με το σημείωμά μου της 13ης Αυγούστου 1990 σας πληροφόρησα για την απόφαση της Επιτροπής επί των προβλημάτων αυτών και για τους λόγους για τους οποίους δεν είναι νομικά δυνατή η αποδοχή των αιτημάτων σας (...) Δεδομένου ότι με την υπ' αριθ. 293/90 ένστασή σας δεν προστέθηκε κανένα νέο στοιχείο (...) δεν μπορώ παρά να σας επιβεβαιώσω την απόφαση της Επιτροπής που περιλαμβάνεται στην προαναφερόμενη απάντησή της » (πρόκειται για την απάντηση της Επιτροπής στην « ένσταση υπ' αριθ. R/9/90 » της 21ης Ιανουαρίου 1990). Παράλληλα γνωστοποιήθηκε με το ως άνω έγγραφο στον προσφεύγοντα η απόφαση του Πρωτοδικείου της 22ας Νοεμβρίου 1990, στην υπόθεση T-4/90, Jean Lestelle κατά Επιτροπής (Συλλογή 1990, σ. II-689), που αφορά τον υποχρεωτικό ή προαιρετικό χαρακτήρα της καταβολής εισφορών στο συνταξιοδοτικό σύστημα όταν ο ενδιαφερόμενος λαμβάνει αποζημίωση λόγω εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία. Επ' αυτού, στην 1η Αυγούστου 1990 απόφασή της, ληφθείσα σε απάντηση στην « ένσταση υπ' αριθ. R/9/90 », η Επιτροπή είχε εκφράσει μια επιφύλαξη όσον αφορά το γεγονός ότι εξακολουθεί να υφίσταται ακέραια η υποχρέωση καταβολής πλήρων εισφορών για το συνταξιοδοτικό σύστημα· η επιφύλαξη αυτή διατυπώθηκε ως εξής: « εντούτοις, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι, όσον αφορά την καταβολή εισφορών, για το ίδιο ζήτημα εκκρεμεί τώρα προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου (υπόθεση T-4/90, Lestelle κατά Επιτροπής), η κατάσταση του υποβαλόντος την ένσταση θα επανεξεταστεί, εφόσον τούτο κριθεί αναγκαίο, λαμβανομένης υπόψη της αναμενομένης να εκδοθεί σχετικής αποφάσεως ». Με την από 19 Δεκεμβρίου 1990 απάντησή του ο Γενικός Διευθυντής Προσωπικού και Διοικήσεως πληροφόρησε τον προσφεύγοντα ότι το Πρωτοδικείο εξέδωσε την απόφασή του επί της εν λόγω υποθέσεως Lestelle και « ότι από αυτήν προκύπτει ότι η καταβολή εισφορών στο συνταξιοδοτικό σύστημα είναι υποχρεωτική δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 7, του κανονισμού 3518/85 ».

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

19 Υπό τις συνθήκες αυτές ο Weyrich άσκησε την παρούσα προσφυγή, που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 7 Μαρτίου 1991, κατά της οποίας η Επιτροπή προέβαλε ένσταση απαραδέκτου, υπό την έννοια του άρθρου 91, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 10 Απριλίου 1991, επί της οποίας ο προσφεύγων υπέβαλε τις παρατηρήσεις του με υπόμνημα κατατεθέν στις 10 Μαΐου 1991 στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου.

20 Στο πλαίσιο της διαδικασίας που αφορά την ένσταση απαραδέκτου, η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη,

— να αποφασίσει κατά νόμο περί των δικαστικών εξόδων.

Ο προσφεύγων ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή ως αβάσιμη,

— να δεχθεί τύποις την προσφυγή του Weyrich,

— κατά τα λοιπά, να εκδώσει απόφαση σύμφωνη προς τα αρχικά του αιτήματα.

21 Δυνάμει του άρθρου 91, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, η διαδικασία επί της ενστάσεως είναι προφορική, εκτός αντίθετης αποφάσεως. Το Πρωτοδικείο (πέμπτο τμήμα) κρίνει ότι, εν προκειμένω, έχει επαρκή στοιχεία από τα έγγραφα που περιέχονται στη δικογραφία και ότι δεν υπάρχει λόγος να διεξαχθεί προφορική διαδικασία.

Επί του παραδεκτού

22 Η Επιτροπή υποστηρίζει, κυρίως, ότι η απόφαση της 23ης Αυγούστου 1989, δηλαδή η ειδοποίηση περί καθορισμού της μηνιαίας αποζημιώσεως, αποτέλεσε την πρώτη δυνάμενη να προσβληθεί δικαστικώς πράξη, η δε ημερομηνία της εκδόσεώς της αποτελεί τον χρόνο ενάρξεως των προβλεπομένων στον ΚΥΚ προθεσμιών. Κατά την Επιτροπή, πρόκειται για πράξη που επέχει θέση αποφάσεως με την οποία η αρμόδια αρχή καθορίζει το περιεχόμενο των δικαιωμάτων που έχει ο προσφεύγων βάσει της ιδιότητάς του ως πρώην υπάλληλος, τον οποίο αφορά μέτρο οριστικής εξόδου από την υπηρεσία. Επί του σημείου αυτού, η Επιτροπή αναφέρεται στην απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Δεκεμβρίου 1980, 23/80, Grasselli κατά Επιτροπής (Rec. 1980, σ. 3709), καθώς και στην προαναφερθείσα απόφαση του Πρωτοδικείου της 22ας Νοεμβρίου 1990,

Τ-4/90, Lestelle κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα. Στη συνέχεια, κατά την Επιτροπή, ο προσφεύγων όφειλε να ασκήσει διοικητική ένσταση κατά της αποφάσεως της 23ης Αυγούστου 1989 εντός τριών μηνών από της λήψεώς της, ώστε να μπορέσει να ασκήσει αργότερα προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου σε περίπτωση απορρίψεως της ενστάσεως αυτής. Αυτή είναι η σημασία του από 20 Οκτωβρίου 1989 εγγράφου του προσφεύγοντος, το δε νέο έγγραφο που απέστειλε στις 19 Ιανουαρίου 1990 αποτελεί απλώς υπόμνηση προς τη διοίκηση, δεδομένου ότι με το πρώτο του έγγραφο χαρακτήρισε σαφώς ως « αντίθετα προς τον ισχύοντα ΚΥΚ και προς το πνεύμα του άρθρου 34 του παλαιού Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως » της ΕΚΑΧ τα σημεία Β και C 5 της αποφάσεως της 23ης Αυγούστου 1989. Επί πλέον, κατά την Επιτροπή, ο προσφεύγων, στρεφόμενος κατά του τρόπου με τον οποίο καθορίστηκαν στα σημεία αυτά τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του, ζήτησε τον εκ νέου καθορισμό των δικαιωμάτων του όπως ο ίδιος τα αντιλαμβανόταν.

23 Επομένως, συνεχίζει η Επιτροπή, όπως και αν χαρακτηρισθούν νομικά τα από 20 Οκτωβρίου 1989 και 19 Ιανουαρίου 1990 έγγραφα του προσφεύγοντος, το συμπέρασμα που συνάγεται είναι το ίδιο, ήτοι ότι ο προσφεύγων άφησε να παρέλθουν άπρακτες οι προβλεπόμενες προθεσμίες, οπότε σήμερα δεν δικαιούται να ασκήσει παραδεκτώς προσφυγή. Κατά την Επιτροπή δύο είναι οι δυνατές λύσεις:

— είτε το έγγραφο της 20ής Οκτωβρίου 1989, υπόμνηση περί του οποίου εστάλη στις 19 Ιανουαρίου 1990, αποτελεί πράγματι, όπως η ίδια πιστεύει, « ένσταση » υπό την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, έχοντας ως αντικείμενο τον εκ νέου καθορισμό των δικαιωμάτων του Weyrich, κατόπιν διορθώσεως του προβαλλομένου από τον ενδιαφερόμενο τεχνικής φύσεως σφάλματος όπως ο ίδιος το επιθυμούσε· στην περίπτωση αυτή, εφόσον δεν δόθηκε απάντηση εκ μέρους της Επιτροπής εντός της τετράμηνης προθεσμίας του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, η οποία έληξε στις 24 Φεβρουαρίου 1990, εναπέκειτο στον προσφεύγοντα να ασκήσει προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου εντός της προβλεπομένης από το άρθρο 91, παράγραφος 3, τρίμηνης προθεσμίας, πράγμα το οποίο παρέλειψε να πράξει·

— είτε το έγγραφο της 20ής Οκτωβρίου 1989 ήταν απλώς « αίτηση », υπό την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 1, του ΚΥΚ, επιβεβαιωθείσα με νέα « αίτηση » της 19ης Ιανουαρίου 1990. Στην περίπτωση αυτή, κατά την Επιτροπή, εν πάση περιπτώσει η έλλειψη απαντήσεως στα εν λόγω έγγραφα εντός της προβλεπομένης τετράμηνης προθεσμίας ισοδυναμεί με έκδοση σιωπηρής απορριπτικής αποφάσεως. Εφόσον δεν υποβλήθηκε εμπροθέσμως σχετική ένσταση, η εν λόγω απορριπτική απόφαση κατέστη απρόσβλητη, οπότε η από 7 Μαρτίου 1991 ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγή του προσφεύγοντος είναι επίσης απαράδεκτη.

24 Επικουρικά, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η αποτελούσα απάντηση στην ένσταση R/9/90 απόφασή της, που κοινοποιήθηκε στις 13 Αυγούστου 1990, δεν ήταν δυνατό να προκαλέσει την εκ νέου έναρξη της προθεσμίας προς υποβολή ενστάσεως. Και επί του σημείου αυτού δύο είναι οι δυνατές λύσεις:

— είτε η εν λόγω απόφαση της Επιτροπής ερμηνεύεται ως ρητή απόρριψη της « ενστάσεως » που υποβλήθηκε στις 19 Ιανουαρίου 1990 και απορρίφθηκε σιωπηρώς στις 22 Μαΐου 1990, μετά από μία πρώτη σιωπηρή απόρριψη τον Φεβρουάριο του 1990 της « ενστάσεως » του Οκτωβρίου 1989. Στην περίπτωση αυτή δεν είναι δυνατό η ρητή απόρριψη μιας ενστάσεως να δικαιολογήσει την υποβολή νέας ενστάσεως, όπως η υποβληθείσα στις 13 Νοεμβρίου 1990, η απόρριψη της οποίας να έχει ως αποτέλεσμα την εκ νέου έναρξη της προθεσμίας για την υποβολή της ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγής. Εν πάση περιπτώσει, η από 19 Δεκεμβρίου 1990 απάντηση της Επιτροπής στην τρίτη ένσταση του προσφεύγοντος, που επιβεβαίωσε την προηγούμενη απόφασή της, η οποία κοινοποιήθηκε στις 13 Αυγούστου 1990, δεν συνιστά πράξη δυνάμενη να προσβληθεί δικαστικώς, όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο με την απόφασή του της 28ης Μαΐου 1980, 33/79 και 75/79, Kuhner κατά Επιτροπής (Rec. 1980, σ. 1677), και με τη Διάταξη της 16ης Ιουνίου 1988, 371/87, Προγούλης κατά Επιτροπής (Συλλογή 1988, σ. 3081). Σ' αυτή την περίπτωση η παρούσα προσφυγή ασκήθηκε σαφώς εκπροθέσμως·

— είτε η κοινοποιηθείσα στις 13 Αυγούστου 1990 απόφαση απλώς απέρριψε την προηγούμενη αίτηση του Weyrich της 19ης Ιανουαρίου 1990, με την οποία υπενθύμισε στη διοίκηση όσα είχε προηγουμένως ζητήσει με το έγγραφό του της 20ής Οκτωβρίου 1989. Σ' αυτήν την περίπτωση όμως, τα αιτήματα που περιέχονταν στην εν λόγω « αίτηση » είχαν ήδη απορριφθεί σιωπηρά στο παρελθόν, δεδομένου δε ότι δεν υποβλήθηκε εμπροθέσμως σχετική ένσταση, η κοινοποιηθείσα στις 13 Αυγούστου 1990 ρητή απορριπτική απόφαση δεν ήταν δυνατό να προκαλέσει την εκ νέου έναρξη της προθεσμίας υποβολής ενστάσεως, όπως γίνεται δεκτό κατά πάγια νομολογία. Η διάταξη του άρθρου 91, παράγραφος 3, του ΚΥΚ, κατά την οποία, « σε περίπτωση που, κατόπιν σιωπηρής απορριπτικής αποφάσεως, αλλά εντός της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής, ληφθεί απόφαση για την απόρριψη αιτήσεως, η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής αρχίζει εκ νέου », αφορά μόνο τις προθεσμίες προς άσκηση προσφυγής ενώπιον του Πρωτοδικείου και δεν εφαρμόζεται στις ενστάσεις που υποβάλλονται στο στάδιο που προηγείται της ασκήσεως της προσφυγής. Εν πάση περιπτώσει, ακόμα και αν γίνει δεκτό ότι η κοινοποιηθείσα στις 13 Αυγούστου 1990 απόφαση πρέπει να θεωρηθεί ότι επέχει θέση απορρίψεως « αιτήσεως », η απόφαση αυτή δεν μπορεί να εξομοιωθεί με πράξη απλώς βεβαιωτική της προηγουμένης απορριπτικής αποφάσεως και συγχρόνως βεβαιωτική της αποφάσεως της 23ης Αυγούστου 1989· συνεπώς, δεν αποτελεί, εξεταζόμενη μεμονωμένα, πράξη που να μπορεί να προσβληθεί δικαστικώς, όπως έγινε δεκτό με την απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Ιουνίου 1988, 371/87, Προγούλης, προαναφερθείσα.

25 Απαντώντας στην ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή ο προσφεύγων υποστηρίζει, πρώτον, ότι πρέπει να γίνει σαφής διάκριση μεταξύ της παρούσας υποθέσεως και εκείνης την οποία αφορά η απόφαση του Πρωτοδικείου, της 22ας Νοεμβρίου 1990, T-4/90, Lestelle, προαναφερθείσα. Στην παρούσα υπόθεση, η ειδοποίηση περί καθορισμού της μηνιαίας αποζημιώσεως, η οποία είχε θεωρηθεί στην απόφαση Lestelle ως η βλαπτική πράξη, δεν μπορεί να ερμηνευθεί εν προκειμένω με τον ίδιο τρόπο, διότι μερικές ημέρες αργότερα η Επιτροπή εξέδωσε νέα πράξη, τιτλοφορούμενη « Έξοδος από την υπηρεσία βάσει των κανονισμών του Συμβουλίου 3518/85, 2274/87 και 1857/89 ». Αυτό το νέο πληροφοριακό στοιχείο, το οποίο κοινολογήθηκε τον Σεπτέμβριο του 1989 με σχετικό φυλλάδιο που διανεμήθηκε στο προσωπικό, τροποποίησε την ειδοποίηση περί καθορισμού της μηνιαίας αποζημιώσεως, όπως είχε γνωστοποιηθεί μερικές ημέρες νωρίτερα στον προσφεύγοντα, καθόσον αναφέρει σαφώς ότι η αποζημίωση παύει να καταβάλλεται μετά την ηλικία των 65 ετών, ή μεταξύ 60 και 65 ετών, όταν ο υπάλληλος που αποχώρησε εθελουσίως από την υπηρεσία αποκτήσει δικαίωμα προς χορήγηση της μεγίστης συντάξεως. Λόγω ακριβώς αυτών των συγκεχυμένων και αντιφατικών πληροφοριών ο προσφεύγων επιδίωξε να του δοθούν διευκρινίσεις από τον προϊστάμενο της διοικητικής μονάδας « Συντάξεις » της Επιτροπής, με το έγγραφό του της 20ής Οκτωβρίου 1989, εκτιμώντας ότι υπήρχε κάποιο ουσιαστικό σφάλμα στην εκ μέρους της Επιτροπής ειδοποίηση περί καθορισμού της μηνιαίας αποζημιώσεώς του, της 23ης Αυγούστου 1989.

26 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται, δεύτερον, ότι η από 23 Αυγούστου 1989 ειδοποίηση περί καθορισμού της μηνιαίας αποζημιώσεώς του ήταν ασαφής και στερείτο ακρίβειας, για τον λόγο αυτό δε δεν μπορούσε να αποτελέσει οριστική πράξη, η οποία να μπορεί να θεωρηθεί ως βλαπτική και να αποτελέσει αντικείμενο ενστάσεως. Επί πλέον, το κυκλοφορήσαν τον Σεπτέμβριο του 1989 δελτίο διοικητικών πληροφοριών είναι, και αυτό, έγγραφο αμφιβόλου νομικού χαρακτηρισμού, δυνάμενο να θεωρηθεί ως « προσωρινή ή προπαρασκευαστική πράξη ».

27 Τρίτον, ο προσφεύγων, αναφερόμενος στο άρθρο 92 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, δυνάμει του οποίου το Πρωτοδικείο μπορεί να εξετάζει αυτεπαγγέλτως το απαράδεκτο, διατείνεται ότι έχει έννομο συμφέρον να κριθεί η υπόθεσή του επί της ουσίας, καθόσον αμφισβητεί επίσης το νόμιμο ορισμένων κανονιστικών διατάξεων, τα νομικά ερείσματα των οποίων προδήλως εσφαλμένα, αφού επικαλείται ρητά το παράνομο των διατάξεων του άρθρου 5 και του άρθρου 4, παράγραφος 7, του κανονισμού 3518/85.

28 Τέταρτον, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η προσφυγή του δεν είναι εκπρόθεσμη και ότι το ιστορικό των πραγματικών περιστατικών είναι το εξής:

— το από 20 Οκτωβρίου 1989 έγγραφό του ήταν μια απλή αίτηση παροχής πληροφοριών και δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ούτε ως αίτηση ούτε ως ένσταση· με αυτό επιδιώκετο η διόρθωση ουσιώδους λάθους·

— το από 19 Ιανουαρίου 1990 έγγραφο ήταν η πρώτη « αίτηση » του προσφεύγοντος, κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 1, του ΚΥΚ, η δε Επιτροπή όφειλε είτε να λάβει ρητή απόφαση εντός τεσσάρων μηνών από της καταθέσεως αυτής της αιτήσεως, πράγμα το οποίο δεν έπραξε, είτε να την απορρίψει σιωπηρώς μη υποσχόμενη προφορικά και κατ' επανάληψη στον προσφεύγοντα, όπως έπραξε, ότι θα ελάμβανε σύντομα ρητή απάντηση·

— στην πραγματικότητα, αυτή η « ρητή και προσωρινή » απάντηση, καθόσον συνοδευόταν από την επιφύλαξη σχετικά με την αναμενόμενη απόφαση στην υπόθεση Lestelle κατά Επιτροπής, ελήφθη μόλις στις 13 Αυγούστου 1990·

— οπότε, μέχρι αυτή την τελευταία ημερομηνία, η Επιτροπή είναι η μόνη υπεύθυνη για την προβαλλόμενη εκπνοή της σχετικής αποσβεστικής προθεσμίας, καθόσον η εν λόγω εκπνοή των προβλεπόμενων από τον ΚΥΚ προθεσμιών προκλήθηκε εξαιτίας της δικής της συμπεριφοράς·

— η « ρητή και προσωρινή » απόφαση της Επιτροπής, της 13ης Αυγούστου 1990, είχε προφανώς ως αποτέλεσμα την εκ νέου έναρξη των σχετικών προθεσμιών, δεδομένου ότι με την απόφαση αυτή η Επιτροπή εκδήλωσε την πρόθεσή της να συνεχίσει τη διοικητική διαδικασία που είχε αρχίσει μεταξύ της ιδίας και του προσφεύγοντος·

— ύστερα από την εν λόγω απόφαση, ο προσφεύγων υπέβαλε αμέσως, στις 20 Αυγούστου 1990, την πρώτη του « ένσταση »·

— ύστερα από αυτή την πρώτη ένσταση υποβλήθηκε, εντός της προβλεπόμενης από τον ΚΥΚ προθεσμίας, και « δεύτερη ένσταση »·

— δεδομένου ότι η απόφαση επί της υποθέσεως Lestelle κατά Επιτροπής εκδόθηκε στις 22 Νοεμβρίου 1990, η Επιτροπή έλαβε την οριστική της απόφαση στις 19 Δεκεμβρίου 1990, οπότε η ασκηθείσα στις 7 Μαρτίου 1991 προσφυγή κατά της εν λόγω αποφάσεως είναι οπωσδήποτε παραδεκτή.

29 Πέμπτον, ο προσφεύγων διατείνεται ότι δεν είναι δυνατό να προβληθεί ο ισχυρισμός ότι είχε εκπνεύσει η προβλεπόμενη αποσβεστική προθεσμία, καθόσον η Επιτροπή παραβίασε τις αρχές της ασφαλείας δικαίου, της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της υποχρεώσεως αρωγής. Αναφερόμενος στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Φεβρουαρίου 1991, στην υπόθεση Τ-18/89 και Τ-24/89, Ταγαράς κατά Δικαστηρίου (Συλλογή 1991, σ. II-53), ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η αρχή της ασφαλείας δικαίου ορίζει ότι κάθε πράξη της διοικήσεως που έχει έννομα αποτελέσματα πρέπει να είναι σαφής, συγκεκριμένη και να περιέρχεται σε γνώση του ενδιαφερομένου έτσι ώστε αυτός να μπορεί να αντιληφθεί με βεβαιότητα τον χρόνο από τον οποίο η πράξη αυτή υφίσταται και αρχίζει να παράγει τα έννομα αποτελέσματά της, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στον αποδέκτη της να μπορεί ιδίως να λάβει τα ενδεικνυόμενα δικαστικά ή εξώδικα μέτρα. Η στάση της Επιτροπής όμως ήταν συγκεχυμένη και ελάχιστα σαφής, η δε καθής άφησε ηθελημένα να πλανάται μια μεγάλη αβεβαιότητα σχετικά με την εν λόγω υπόθεση, με σκοπό να στηριχθεί στη συνέχεια στη « δική της αμέλεια, που συνιστά παράπτωμα »: έτσι, η ειδοποίηση της 23ης Αυγούστου 1989 απώλεσε την ισχύ της βάσει των πληροφοριών που έδωσε στη δημοσιότητα η Επιτροπή τον Σεπτέμβριο του 1989, στο από 20 Οκτωβρίου 1989 έγγραφο δόθηκε απάντηση μόνο μετά την πάροδο τριμήνου, στην από 19 Ιανουαρίου 1990 αίτηση δόθηκε ρητή απάντηση μόλις ύστερα από οκτώ μήνες, στις 13 Αυγούστου 1990, οπότε η Επιτροπή έλαβε απλώς μία « προσωρινή απόφαση », εκφράζοντας παράλληλα την επιφύλαξη σχετικά με την έκβαση της εκκρεμούς ενώπιον του Πρωτοδικείου υποθέσεως Lestelle, τέλος δε χαρακτηρίστηκε εσφαλμένα η αίτηση ως « ένσταση ».

30 Ο προσφεύγων υποστηρίζει επίσης ότι ένας υπάλληλος του αρμόδιου για θέματα σχετικά με τον ΚΥΚ τμήματος του είχε επανειλημμένα υποσχεθεί ότι η Επιτροπή θα ελάμβανε σύντομα απόφαση για το ζήτημά του, πράγμα το οποίο δεν έγινε, και ότι η Επιτροπή όχι μόνο δεν έλαβε ρητή απόφαση εντός τεσσάρων μηνών από της υποβολής της αιτήσεως του στις 19 Ιανουαρίου 1990, αλλά επίσης ότι δεν εδικαιούτο να λάβει ρητή απορριπτική απόφαση υποσχόμενη παράλληλα προφορικώς στον προσφεύγοντα κατ' επανάληψη ότι ο ίδιος επρόκειτο να λάβει σύντομα ρητή απάντηση. Συναφώς, ο προσφεύγων ζητεί να του επιτραπεί να αποδείξει με αυτοπρόσωπη εμφάνιση των διαδίκων ή με μάρτυρες τις εν λόγω προφορικές υποσχέσεις. Τέλος, ο προσφεύγων αναφέρεται ακόμη στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Φεβρουαρίου 1991, Τ-18/89 και Τ-24/89, Ταγαράς, προαναφερθείσα, υποστηρίζοντας ότι εναπόκειται κατά κυριο λόγο στη διοίκηση να ενεργεί κατά τέτοιον τρόπο ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στους υπαλλήλους της να επικαλούνται τα δικαιώματά τους και ότι η ίδια δεν μπορεί να επικαλείται αδίκως ορισμένους διαδικαστικούς κανόνες, ιδίως τους σχετικούς με τις προβλεπόμενες στα άρθρα 90 και 91 του ΚΥΚ προθεσμίες, οι οποίοι έχουν θεσπισθεί προς εξασφάλιση της σαφήνειας και της ασφαλείας δικαίου στις σχέσεις μεταξύ των υπαλλήλων και των οργάνων της Κοινότητας.

31 Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω δεδομένα και μετά από εξέταση των προεκτεθέντων ισχυρισμών, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι πρέπει, πρώτον, να υπενθυμίσει τη γενική οικονομία της προβλεπόμενης στα άρθρα 90 και 91 του ΚΥΚ διαδικασίας που προηγείται της ασκήσεως της προσφυγής· δεύτερον, να αναζητήσει και να καθορίσει στην προκειμένη απόφαση την πράξη που πρέπει να θεωρηθεί ως βλαπτική για τον προσφεύγοντα· τρίτον, να χαρακτηρίσει νομικά τα διάφορα διαδοχικά έγγραφα του προσφεύγοντος· τέταρτον, να εξετάσει τις επιπτώσεις, όσον αφορά το παραδεκτό της παρούσας προσφυγής, των απαντήσεων της Επιτροπής σ' αυτά τα έγγραφα· τέλος, να εξετάσει ορισμένους ειδικούς λόγους τους οποίους επικαλείται ο προσφεύγων με τις παρατηρήσεις του επί της ενστάσεως απαραδέκτου.

32 Πρώτον, όπως προκύπτει απλώς από απλή ανάγνωσή τους και όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο με τη Διάταξή του της 4ης Ιουνίου 1987, 16/86, GP κατά ΟΚΕ (Συλλογή 1987, σ. 2409), τα άρθρα 90 και 91 του ΚΥΚ εξαρτούν το παραδεκτό προσφυγής, ασκουμένης από τον υπάλληλο κατά του θεσμικού οργάνου στο οποίο ανήκει, από την προϋπόθεση της κανονικής εξελίξεως της προηγηθείσας διοικητικής διαδικασίας που προβλέπουν τα εν λόγω άρθρα. Στην περίπτωση που ο υπάλληλος επιδιώκει να λάβει η ΑΔΑ απόφαση ως προς αυτόν, η διοικητική διαδικασία πρέπει να κινηθεί με την υποβολή αιτήσεως του ενδιαφερομένου, με την οποία αυτός να καλεί την εν λόγω αρχή να λάβει τη ζητούμενη απόφαση, σύμφωνα με το άρθρο 90, παράγραφος 1. Μόνον κατά της απορριπτικής αποφάσεως της εν λόγω αιτήσεως, η οποία, ελλείψει απαντήσεως της διοικήσεως θεωρείται ότι υφίσταται στη λήξη της τετράμηνης προθεσμίας, ο ενδιαφερόμενος μπορεί, εντός νέας προθεσμίας τριών μηνών, να υποβάλει στην ΑΔΑ διοικητική ένσταση, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου. Αντίθετα, όταν υπάρχει ήδη απόφαση της ΑΔΑ, η οποία συνιστά βλαπτική για τον υπάλληλο πράξη, είναι σαφές ότι αίτηση, υπό την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 1, του ΚΥΚ, στερείται αντικειμένου και ότι, στην περίπτωση αυτή, ο υπάλληλος πρέπει να χρησιμοποιήσει την προβλεπόμενη στην παράγραφο 2 του άρθρου 90 διαδικασία της υποβολής ενστάσεως όταν επιθυμεί να ζητήσει την ακύρωση, την τροποποίηση ή την ανάκληση της βλαπτικής γι' αυτόν αποφάσεως.

33 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 1, του ΚΥΚ κάθε υπάλληλος μπορεί να ζητήσει από την ΑΔΑ να λάβει απόφαση για θέμα που τον αφορά. Ωστόσο, η εν λόγω ευχέρεια δεν παρέχει στον υπάλληλο τη δυνατότητα να αγνοεί τις προθεσμίες που τάσσουν τα άρθρα 90 και 91 του ΚΥΚ για την υποβολή διοικητικής ενστάσεως και την άσκηση προσφυγής, ώστε να στραφεί με τον τρόπο αυτό κατά προηγουμένης αποφάσεως την οποία δεν είχε προσβάλει εμπροθέσμως. Οι προθεσμίες αυτές, που έχουν θεσπιστεί για να εξασφαλίζουν τη σαφήνεια και την ασφάλεια των εννόμων σχέσεων, είναι δημοσίας τάξεως και, επομένως, οι διάδικοι δεν μπορούν να τις αγνοούν (βλ. ιδίως τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 1986, 232/85, Becker κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986,

σ. 3401, και της 14ης Ιουνίου 1988, 161/87, Muysers κ.λπ. κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, Συλλογή 1988, σ. 3037, καθώς και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Φεβρουαρίου 1991, T-58/89, Calvin Williams κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, Συλλογή 1991, σ. II-77).

34 Επομένως, από αυτά πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι, εφόσον η ΑΔΑ έλαβε έναντι ενός υπαλλήλου βλαπτική γι' αυτόν απόφαση, ο εν λόγω υπάλληλος δεν μπορεί να υποβάλει σχετική αίτηση, αλλά οφείλει να υποβάλει απευθείας στην ΑΔΑ ένσταση κατά αυτής της βλαπτικής για τον ίδιο πράξεως, όπως ορίζει το άρθρο 90, παράγραφος 2.

35 Δεύτερον, εναπόκειται στο Πρωτοδικείο να αναζητήσει και να καθορίσει εν προκειμένω αν πράγματι εκδόθηκε βλαπτική για τον προσφεύγοντα πράξη, από την έκδοση της οποίας αρχίζουν να τρέχουν οι προθεσμίες του προβλεπόμενου στο άρθρο 90, παράγραφος 2, σταδίου της διοικητικής διαδικασίας που προηγείται της ασκήσεως προσφυγής. Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, μπορούν να θεωρούνται ως βλαπτικές μόνο οι πράξεις που επηρεάζουν άμεσα και απευθείας τη νομική κατάσταση των ενδιαφερομένων (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Ιανουαρίου 1987, 204/85, Στρογγύλη κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, Συλλογή 1985, σ. 389, και τη Διάταξη του Δικαστηρίου της 16ης Ιουνίου 1988, 372/87, Προγούλης κατά Επιτροπής, Συλλογή 1988, σ. 3091).

36 Από αυτή την άποψη, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι, αναμφισβήτητα, η απευθυνθείσα στις 23 Αυγούστου 1989 από την Επιτροπή στον προσφεύγοντα « ειδοποίηση περί καθορισμού της μηνιαίας αποζημιώσεώς » του αποτελεί τη βλαπτική πράξη, από την κοινοποίηση της οποίας αρχίζει η προθεσμία προς υποβολή ενστάσεως. Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, πρέπει να θεωρείται ως βλαπτική πράξη η εκκαθάριση των οικονομικών δικαιωμάτων ενός υπαλλήλου, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αποφάσεως περί πρόωρης συνταξιοδοτήσεως του ενδιαφερομένου (απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Δεκεμβρίου 1980, 23/80, Graselli κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα). Το ίδιο ισχύει για τις ειδοποιήσεις με τις οποίες καθορίζονται οριστικά τα οικονομικά δικαιώματα που βασίζονται σε κανονιστικές διατάξεις, εφόσον προκύπτει από το περιεχόμενό τους ότι η ΑΔΑ θέλησε να προβεί, με τις εν λόγω ειδοποιήσεις, στον καθορισμό των ποσών που δεσμεύεται να καταβάλει στους ενδιαφερόμενους σε συγκεκριμένες ημερομηνίες (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 28ης Μαΐου 1979, 19/69, 20/69, 25/69 και 30/69, Richez-Parise κατά Επιτροπής, Rec. 1970, σ. 325, και της 9ης Ιουλίου 1970, 23/69, Fiehn κατά Επιτροπής, Rec. 1970, σ. 547). Ειδικότερα, σε υπόθεση όμοια με την παρούσα, το Πρωτοδικείο έκρινε, επίσης στο πλαίσιο εθελουσίας εξόδου υπαλλήλου από την υπηρεσία βάσει του κανονισμού 3518/85, ότι η ειδοποίηση περί καθορισμού της μηνιαίας αποζημιώσεως αποτελούσε τη βλαπτική πράξη, από της κοινοποιήσεως της οποίας άρχισε η προθεσμία προς υποβολή ενστάσεως (απόφαση

του Πρωτοδικείου της 22ας Νοεμβρίου 1990, Τ-4/90, Lestelle, προαναφερθείσα· βλ. επίσης τη σύμφωνη προς τα ανωτέρω απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιουλίου 1971, 79/70, Müllers κατά ΟΚΕ, Rec. 1971, σ. 689, την απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Οκτωβρίου 1981, 783/79 και 786/79, Venus και Obert κατά Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 2445, και, ως επιχείρημα a contrario, την απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Φεβρουαρίου 1979, 17/78, Deshormes κατά Επιτροπής, Rec. 1979, σ. 189, καθώς και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 3ης Απριλίου 1990, Τ-135/89, Pfloeschner κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-153).

37 Εξάλλου, στην προκειμένη υπόθεση, πρέπει να σημειωθεί ότι η « ειδοποίηση περί καθορισμού της μηνιαίας αποζημιώσεως » που συνέταξε η αρμόδια υπηρεσία της Επιτροπής στις 23 Αυγούστου 1989 αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αποφάσεως με την οποία αποφασίστηκε η εφαρμογή, στην περίπτωση του ενδιαφερόμενου, των διατάξεων του κανονισμού 3518/85 του Συμβουλίου, δεδομένου ότι εκδόθηκε οκτώ ημέρες πριν ο προσφεύγων αποχωρήσει οριστικά από την υπηρεσία. Επιπλέον, στην ειδοποίηση αυτή, που καταλαμβάνει δύο σελίδες, αναφέρονται με πληρότητα πολύ συγκεκριμένες και απαλλαγμένες αιρέσεων εκτελεστικές διατάξεις, οι οποίες αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση του ενδιαφερομένου υπαλλήλου, την περίοδο καταβολής της αποζημιώσεως και το βασικό ποσό της μηνιαίας αποζημιώσεως, τις διάφορες αυξήσεις ή κρατήσεις επί του ποσού αυτού, τις λεπτομέρειες σχετικά με την καταβολή των παροχών αυτών και τις βαρύνουσες τον προσφεύγοντα υποχρεώσεις, ιδίως σε περίπτωση επελεύσεως γεγονότος το οποίο επηρεάζει το δικαίωμα προς λήψη της αποζημιώσεως. Έτσι, από το ίδιο το περιεχόμενο της ειδοποιήσεως αυτής προκύπτει ότι πρόκειται για απόφαση, καθίσταται δε πολύ σαφής η διαφορά της από τον προσωρινό υπολογισμό των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, όπως ο αναφερόμενος στην απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 1979, 17/78, Deshormes, προαναφερθείσα και στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 3ης Απριλίου 1990, Τ-135/89, Pfloeschner, προαναφερθείσα.

38 Συναφώς, πρέπει να απορριφθεί πάραυτα ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος ότι αυτή η ειδοποίηση περί καθορισμού της μηνιαίας αποζημιώσεώς του ήταν ασαφής και ανακριβής και ότι για τον λόγο αυτό συνεπέρανε ότι απλώς επρόκειτο για κάποιο επουσιώδες σφάλμα που είχε παρεισφρύσει στο κείμενο αυτό. Στην πραγματικότητα, από απλή ανάγνωση του εγγράφου αυτού προκύπτει ότι είναι σαφέστατο και δεν αφήνει αμφιβολίες, η δε αναφορά στο περιθώριο « άρθρο 34 ΕΚΑΧ » προφανώς απέκλειε το ενδεχόμενο τεχνικού σφάλματος. Εξάλλου, και αντίθετα προς όσα διατείνεται ο προσφεύγων, το (προεκτεθέν στη σκέψη 11) εσωτερικό πληροφοριακό σημείωμα του Σεπτεμβρίου 1989, με τίτλο « Εθελουσία έξοδος από την υπηρεσία κατά τους κανονισμούς του Συμβουλίου 3518/85, 2274/87 και 1857/89 », εν πάση περιπτώσει δεν είναι τέτοιας φύσεως ώστε να μπορεί να έχει οποιαδήποτε επίπτωση στη νομική φύση της από 23 Αυγούστου 1989 ειδοποιήσεως περί καθορισμού της μηνιαίας αποζημιώσεως, η οποία αποτελεί τη βλαπτική πράξη, ούτε επηρεάζει τη νομιμότητά της. Ακόμη, το εν λόγω πληροφοριακό σημείωμα, το οποίο ήταν πολύ γενικής φύσεως και αποτελούσε καθαρά εσωτερικό έγγραφο, δεν μπορούσε, όπως υποστηρίζει ο προσφεύγων, να τροποποιήσει την ειδοποίηση περί καθορισμού της μηνιαίας αποζημιώσεως,

αφενός, λόγω του περιεχομένου της, δεδομένου ότι επρόκειτο απλώς για σύντομη περίληψη τριών κανονισμών του Συμβουλίου σχετικών με την εθελουσία έξοδο από την υπηρεσία και όχι για απόφαση καθορίζουσα τα ατομικά δικαιώματα των υπαλλήλων στους οποίους οι κανονισμοί αυτοί επρόκειτο να έχουν εφαρμογή και, αφετέρου, δεδομένου ότι περιελάμβανε την προκαταρκτική παρατήρηση ότι οι σχετικές πληροφορίες δίδονται μόνο προς ενημέρωση και ότι, σε περίπτωση ανακύψεως διαφοράς, ισχύουν μόνο ο ΚΥΚ, το καθεστώς που εφαρμόζεται για το λοιπό προσωπικό των Κοινοτήτων και οι τρεις κανονισμοί του Συμβουλίου σχετικά με την εθελουσία έξοδο από την υπηρεσία. Από αυτό συνάγεται ότι ορθώς η Επιτροπή αναφέρεται στα όσα δέχθηκε το Πρωτοδικείο με την απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 1990, T-4/90, Lestelle, προαναφερθείσα.

39 Τρίτον, στο Πρωτοδικείο απόκειται να προβεί στον νομικό χαρακτηρισμό των διαφόρων εγγράφων που ο προσφεύγων απέστειλε στην Επιτροπή. Όπως έκρινε το Πρωτοδικείο με την απόφαση της 20ής Μαρτίου 1991, T-1/90, Pérez Mínguez Casariego κατά Επιτροπής (Συλλογή 1991, σ. II-143), ο νομικός χαρακτηρισμός εγγράφου του προσφεύγοντος ως αιτήσεως ή ως ενστάσεως εναπόκειται στο Δικαστήριο και είναι ανεξάρτητος από τη βούληση των διαδίκων. Επ' αυτού πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, ένσταση αποτελεί το έγγραφο με το οποίο ο υπάλληλος, χωρίς να ζητεί ρητώς την ανάκληση της επίμαχης αποφάσεως, επιδιώκει συμβιβαστικά την ικανοποίηση των αιτημάτων του (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 28ης Μαΐου 1970, 30/68, Lacroix κατά Επιτροπής, Rec. 1970, σ. 301, και της 22ας Νοεμβρίου 1972, 19/72, Thomik κατά Επιτροπής, Rec. 1972, σ. 1155), ή ακόμα το έγγραφο με το οποίο εκφράζεται σαφώς η επιθυμία του προσφεύγοντος να εναντιωθεί στη βλαπτική σε βάρος του απόφαση (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1988, 23/87 και 24/87, Aldinger και Virgili κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Συλλογή 1988, σ. 4395). Τέλος, κατά επίσης πάγια νομολογία, ο υπάλληλος δεν μπορεί, με την υποβολή αιτήσεως, να αμφιβητήσει προγενέστερη απόφαση κατά της οποίας δεν είχε στραφεί εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στα άρθρα 90 και 91 του ΚΥΚ υποβάλλοντας ένσταση ή ασκώντας προσφυγή. Μόνο η ύπαρξη νέων ουσιωδών περιστατικών που ενδέχεται να βλάψει τον ενδιαφερόμενο μπορεί να οδηγήσει στην εκ νέου έναρξη των προθεσμιών αυτών και να δικαιολογήσει την εξέταση μιας τέτοιας αιτήσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Σεπτεμβρίου 1985, 231/84, Valentini κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 3027, απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Δεκεμβρίου 1990, T-6/90, Petrilli κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-765).

40 Ενόψει των αρχών αυτών πρέπει να γίνει δεκτό, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, ότι το έγγραφο που ο προσφεύγων απέστειλε στην Επιτροπή με συστημένη επιστολή επί αποδείξει παραλαβής στις 20 Οκτωβρίου 1989 αποτελεί όντως ένσταση υπό την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ και όχι, όπως διατείνεται ο ενδιαφερόμενος, απλή αίτηση προς παροχή πληροφοριών ή προς διόρθωση επουσιώδους σφάλματος. Πράγματι, με το έγγραφο αυτό ο προσφεύγων, χωρίς να ζητεί ρητώς την ανάκληση της εν λόγω αποφάσεως, είναι σαφές ότι επιδιώκει συμβιβαστικά την ικανοποίηση των

αιτημάτων του, εκφράζει δε με σαφήνεια την άποψή του, κατά την οποία τα σημεία Β και C 5 της ειδοποιήσεως περί καθορισμού της μηνιαίας αποζημιώσεώς του είναι παράνομα και πρέπει να διορθωθούν, όπως προτείνει, όσον αφορά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία θα λαμβάνει την αποζημίωση, την ημερομηνία από την οποία θα δικαιούται συντάξεως και την υποχρέωσή του να συνεχίσει να καταβάλλει εισφορές για το συνταξιοδοτικό σύστημα. Εξάλλου, με το έγγραφο αυτό, ο προσφεύγων δεν ζητεί καμία πληροφορία, ούτε ζητεί διόρθωση κάποιου τεχνικού σφάλματος. Επομένως, αυτό το από 20 Οκτωβρίου 1989 έγγραφο αποτελεί τη μόνη έγκυρη ένσταση του προσφεύγοντος, δεδομένου ότι, όπως έχει δεχθεί το Δικαστήριο, οι προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής είναι δημοσίας τάξεως και δεν επαφίενται στη διακριτική ευχέρεια των διαδίκων ή του δικαστή, αυτό δε ισχύει εξίσου για τις προθεσμίες υποβολής ενστάσεως, οι οποίες, από άποψη διαδικασίας, προηγούνται και έχουν την ίδια φύση, εφόσον συμβάλλουν στη ρύθμιση του ίδιου μέσου ενδίκου προστασίας με αντικειμενικό σκοπό να εγγυηθούν την ασφάλεια δικαίου (απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Φεβρουαρίου 1981, 122/79 και 123/79, Schiavo κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1981, σ. 473). Πρέπει επίσης να προστεθεί ότι δεν ανέκυψε κανένα νέο πραγματικό περιστατικό μετά την έκδοση της ειδοποιήσεως περί καθορισμού των δικαιωμάτων της 23 Αυγούστου 1989. Πράγματι, όπως προαναφέρθηκε, το πληροφοριακό σημείωμα του 1989 δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί νέο πραγματικό περιστατικό, δεδομένου του περιεχομένου και της ισχύος του.

41 Από τις προεκτεθείσες παρατηρήσεις προκύπτει ότι το σύνολο των άλλων εγγράφων που ο προσφεύγων απηύθυνε στην Επιτροπή, ιδίως το από 19 Ιανουαρίου 1990 έγγραφο, το οποίο χαρακτηρίστηκε από τον προσφεύγοντα ως « αίτηση » και πρωτοκολλήθηκε στην Επιτροπή ως « ένσταση » (έγγραφο εκτεθέν ανωτέρω, βλ. σκέψη 14), το από 20 Αυγούστου 1990 έγγραφο του προσφεύγοντος, που ο ίδιος χαρακτήρισε ως « πρώτη ένσταση » (προεκτεθέν, βλ. σκέψη 16), το από 9 Νοεμβρίου 1990 έγγραφο του προσφεύγοντος, το οποίο υπέβαλε ο προσφεύγων ως « δεύτερη ένσταση », και η Επιτροπή χαρακτήρισε ως « τρίτη ένσταση » (προεκτεθέν, βλ. σκέψη 17), δεν μπορούν να αποτελούν ούτε αιτήσεις ούτε ενστάσεις, αλλά πρέπει να θεωρηθούν απλώς ως επαναλήψεις της από 20 Οκτωβρίου 1989 ενστάσεως, οπότε δεν μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα την παράταση των προθεσμιών της προ της ασκήσεως της προσφυγής διοικητικής διαδικασίας. Από αυτό προκύπτει ότι η αρμόδια αρχή δεν έδωσε άλλη απάντηση στην από 20 Οκτωβρίου 1980 ένσταση παρά μόνο με την από 1 Αυγούστου 1990 απόφαση της Επιτροπής, που διαβιβάστηκε στον προσφεύγοντα στις 13 Αυγούστου 1990. Πράγματι, ο προϊστάμενος της διοικητικής μονάδας « Συντάξεις και σχέσεις με τους πρώην υπαλλήλους » ασφαλώς απάντησε στον προσφεύγοντα, στις 16 Ιανουαρίου 1990, δεν είχε όμως εξουσία να απαντήσει στην υποβληθείσα στις 20 Οκτωβρίου 1989 ένσταση. Από αυτό συνάγεται ότι, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 90, παράγραφος 2, τελευταίο εδάφιο, του ΚΥΚ, κατά το οποίο « η αρχή κοινοποιεί στον ενδιαφερόμενο την αιτιολογημένη απόφασή της εντός προθεσμίας τεσ-

σάρων μηνών από την ημέρα υποβολής της ενστάσεως. Μετά τη λήξη της προθεσμίας αυτής, η παράλειψη απαντήσεως στην ένσταση σημαίνει σιωπηρή απορριπτική απόφαση, κατά της οποίας δύναται να ασκηθεί προσφυγή κατά την έννοια του άρθρου 91 », η ένσταση θεωρείται ότι απορρίφθηκε με σιωπηρή απορριπτική απόφαση εκδοθείσα πριν από το τέλος Φεβρουαρίου του 1990. Επομένως, η κατατεθείσα στις 7 Μαρτίου 1991 στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου προσφυγή είναι εκπρόθεσμη.

42 Τέταρτον, το Πρωτοδικείο πρέπει να εξετάσει τις επιπτώσεις, ως προς τη λύση της παρούσας διαφοράς, των απαντήσεων της Επιτροπής στα διάφορα έγγραφα που της απηύθυνε ο προσφεύγων και τα οποία χαρακτήρισε είτε ως « αιτήσεις » είτε ως « ενστάσεις ». Καταρχάς πρέπει να υπομνησθεί η πάγια νομολογία κατά την οποία το γεγονός ότι ένα κοινοτικό όργανο, για λόγους που συνδέονται με την πολιτική του έναντι του προσωπικού, απαντά επί της ουσίας σε εκπρόθεσμες διοικητικές ενστάσεις δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την παρέκκλιση από το σύστημα επιτακτικών προθεσμιών που θεσπίζεται με τα άρθρα 90 και 91 του ΚΥΚ ούτε να στερήσει από τη διοίκηση το δικαίωμα να προβάλει, στο στάδιο της δικαστικής διαδικασίας, ένσταση απαραδέκτου λόγω εκπρόθεσμης υποβολής της ενστάσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1984, 227/83, Μούση κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 3133· απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Δεκεμβρίου 1990, Τ-130/89, Β. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-761· απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Δεκεμβρίου 1990, Τ-6/90, Petrilli κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα). Κατά επίσης πάγια νομολογία, η πράξη με την οποία επιβεβαιώνεται προηγούμενη απόφαση σχετικά με την απόρριψη διοικητικής ενστάσεως δεν είναι βλαπτική, υπό την έννοια του άρθρου 91 του ΚΥΚ. Επομένως δεν μπορεί να προκαλέσει την εκ νέου έναρξη της προθεσμίας προς άσκηση προσφυγής και την αναβίωση του σχετικού δικαιώματος όταν η εν λόγω προθεσμία έχει ήδη λήξει. Ομοίως, η ρητή απόρριψη διοικητικής ενστάσεως, μετά τη λήξη της προθεσμίας προς άσκηση προσφυγής κατά της σχετικής σιωπηρής απορριπτικής αποφάσεως, μη περιλαμβάνουσα κανένα νέο στοιχείο σε σχέση με την υφιστάμενη νομική κατάσταση κατά τον χρόνο εκδόσεως της σιωπηρής απορριπτικής αποφάσεως, είναι πράξη καθαρά επιβεβαιωτική και μη δυνάμενη να θεωρηθεί ως βλαπτική (βλ. υπέρ της απόψεως αυτής τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Ιουνίου 1970, 58/69, Elz κατά Επιτροπής, Rec. 1970, σ. 507, της 7ης Ιουλίου 1971, 79/70, Müller κατά ΟΚΕ, προαναφερθείσα, και της 10ης Δεκεμβρίου 1980, 23/80, Graselli, επίσης προαναφερθείσα).

43 Επομένως, εφόσον η σιωπηρή απόφαση περί απορρίψεως της από 20 Οκτωβρίου 1989 ενστάσεως εκδόθηκε προ του τέλους Φεβρουαρίου του 1990, ούτε το από 13 Αυγούστου 1990 έγγραφο, με το οποίο η Επιτροπή απηύθυνε στον προσφεύγοντα την απόφαση που έλαβε η ίδια την 1η Αυγούστου 1990, σε απάντηση στην ένσταση R/9/90, ούτε το από 19 Δεκεμβρίου 1990 έγγραφο, με το οποίο ο Γενικός Διευθυντής Προσωπικού και Διοικήσεως ανέφερε στον προσφεύγοντα ότι από την εξέταση της υπ' αριθ.

293/90 ενστάσεώς του της 9ης Νοεμβρίου 1990 και του σημειώματός του της 20ής Αυγούστου 1990 προέκυψε ότι τα εν λόγω έγγραφα αφορούσαν τα ίδια προβλήματα με εκείνα στα οποία αναφερόταν η υπ' αριθ. 9/90 ένστασή του, καθώς και ότι δεν υπήρχε λόγος για την τροποποίηση της απαντήσεως της Επιτροπής επί των ζητημάτων αυτών, δεν είχαν κανένα νομικό αποτέλεσμα που να μπορεί να επικαλεστεί ο προσφεύγων, ιδίως όσον αφορά την εκ νέου έναρξη της προθεσμίας προς άσκηση προσφυγής ενώπιον του Πρωτοδικείου. Επί πλέον, κατά πάγια νομολογία, κάθε απορριπτική απόφαση, είτε ρητή είτε σιωπηρή, δεν κάνει τίποτε άλλο, όταν είναι σαφής και αμιγής, παρά να βεβαιώνει την πράξη ή την παράλειψη για την οποία παραπονείται ο ενιστάμενος και δεν συνιστά, μεμονωμένως λαμβανόμενη, προσβλητή πράξη (απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Μαΐου 1980, 33/79 και 75/79, Kuhner, προαναφερθείσα· Διάταξη του Δικαστηρίου της 16ης Ιουνίου 1988, 371/87, Προγούλης, επίσης προαναφερθείσα).

44 Τέλος, πρέπει να προστεθεί επ' αυτού ακόμη ότι, εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή, όχι μόνο είχε επιστήσει ορθώς την προσοχή του προσφεύγοντος, με την απάντησή της που του κοινοποιήθηκε στις 13 Αυγούστου 1990, στο ότι, σε περίπτωση ενδεχομένης προσφυγής κατά της εν λόγω απαντήσεως, επιφυλασσόταν να προβάλει ένσταση απαραδέκτου λόγω εκπρόθεσμης ασκήσεως της προσφυγής αυτής, αλλά και στο ότι, όσον αφορά το ζήτημα της υποχρεώσεως καταβολής εισφορών για το συνταξιοδοτικό σύστημα, συνέταξε την απάντησή της επιφυλασσόμενη να λάβει υπόψη την αναμενόμενη απόφαση στην προαναφερθείσα υπόθεση Lestelle, που εκκρεμούσε τότε ενώπιον του Πρωτοδικείου, διευκρινίζοντας ότι μπορούσε ενδεχομένως να επανεξετάσει την κατάσταση του προσφεύγοντος, εφόσον τούτο καταστεί αναγκαίο με γνώμονα την απόφαση που θα εκδιδόταν στην εν λόγω υπόθεση. Σε αντίθεση προς όσα υποστηρίζει ο προσφεύγων, μια τέτοια απόφαση δεν είναι, για τον λόγο αυτό, « προσωρινή », διότι απλώς εκθέτει την ισχύουσα ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 176 της Συνθήκης ΕΟΚ.

45 Το Πρωτοδικείο πρέπει, τέλος, να εξετάσει αν οι ειδικοί λόγοι που προέβαλε ο προσφεύγων στις παρατηρήσεις του σχετικά με την ένσταση απαραδέκτου είναι, ενδεχομένως, ικανοί να άρουν το απαράδεκτο που συνεπάγεται η παρέλευση της σχετικής προθεσμίας.

46 Καταρχάς, ο προσφεύγων υποστήριξε ότι εξακολουθεί να έχει έννομο συμφέρον να κριθεί επί της ουσίας η υπόθεσή του, καθόσον αμφιβήτησε επίσης τη νομιμότητα ορισμένων κανονιστικών διατάξεων, τα νομικά ερείσματα των οποίων είναι προδήλως εσφαλμένα, καθόσον επικαλέστηκε ρητώς το παράνομο των διατάξεων δύο άρθρων του κανονισμού 3518/85. Ο λόγος αυτός δεν μπορεί να γίνει δεκτός. Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, ναι μεν, στο πλαίσιο της ένδικης προσφυγής που θεσπίζεται στο

άρθρο 91 του ΚΥΚ και προκειμένου περί πράξεως γενικού χαρακτήρα προοριζομένης να τεθεί σε εφαρμογή με σειρά ατομικών αποφάσεων που επηρεάζουν το σύνολο ή μεγάλο μέρος των υπαλλήλων ενός κοινοτικού οργάνου, δεν είναι δυνατό να στερηθεί ο κάθε υπάλληλος ατομικά το δικαίωμα επικλήσεως του παρανόμου της εν λόγω πράξεως προσβάλλοντας την ατομική απόφαση, ώστε να εξακριβωθεί με βεβαιότητα ο τρόπος και ο βαθμός στον οποίο θίγονται τα προσωπικά δικαιώματά του, πλην όμως, κατά το άρθρο 91, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, οι ασκούμενες στο πλαίσιο του άρθρου 179 της Συνθήκης ΕΟΚ προσφυγές των υπαλλήλων πρέπει να στρέφονται κατά της ΑΔΑ και να αφορούν πράξεις ή παραλείψεις της εν λόγω αρχής που βλάπτουν τον προσφεύγοντα, χωρίς να μπορεί να ζητείται με αυτές ευθέως η εν όλω ή εν μέρει ακύρωση κανονισμού του Συμβουλίου (απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Μαρτίου 1975, 44/74, 46/74 και 49/74, Acton κατά Επιτροπής, Rec. 1975, σ. 383, και Διάταξη του Δικαστηρίου της 4ης Οκτωβρίου 1979, 48/79, Ooms κατά Επιτροπής, Rec. 1979, σ. 3121· βλ. επίσης τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Ιουλίου 1981, 153/79, Bowden κατά Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 2111, και 154/79, Biller κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1981, σ. 2125). Από αυτό προκύπτει ότι ο προσφεύγων δεν μπορεί παραδεκτώς να βάλει απευθείας ενώπιον του Πρωτοδικείου κατά της νομιμότητας ορισμένων διατάξεων του κανονισμού 3518/85· αυτό θα ήταν δυνατό μόνο μέσω ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας (του κανονισμού) και εφόσον ήταν παραδεκτή η προσφυγή του.

47 Ο προσφεύγων υποστήριξε, τέλος, ότι δεν μπορεί να του αντιταχθεί κανένα απαράδεκτο, εφόσον η Επιτροπή παραβίασε τις αρχές της ασφαλείας δικαίου, της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και το καθήκον αρωγής που είχε.

48 Όσον αφορά την αρχή της ασφαλείας δικαίου, η οποία, κατά πάγια νομολογία, αποτελεί μέρος της κοινοτικής έννομης τάξης, η αρχή αυτή επιβάλλει κάθε πράξη της διοικήσεως που παράγει έννομα αποτελέσματα να είναι σαφής, συγκεκριμένη και να περιέρχεται σε γνώση του ενδιαφερομένου κατά τρόπον ώστε αυτός να μπορεί να αντιλαμβάνεται από πότε η πράξη αυτή υφίσταται και αρχίζει να παράγει τά έννομα αποτελέσματά της, ιδίως όσον αφορά την ύπαρξη μέσων εννόμου προστασίας, εν προκειμένω των προβλεπόμενων από τον ΚΥΚ (απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 1983, 205/82 έως 215/82, Deutsche Milchkontor κ.λπ., Συλλογή 1983, σ. 2633, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Φεβρουαρίου 1991, Τ-18/89 και Τ-24/89, Ταγαράς, προαναφερθείσα). Συναφώς, οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος που βασίζονται στην έλλειψη ακρίβειας και σαφήνειας όσον αφορά τη στάση της Επιτροπής, η οποία είχε ως σκοπό να « στηριχθεί στη δική της αμέλεια που συνιστά παράπτωμα », δεν μπορούν να γίνουν δεκτοί, γιατί είναι πολύ γενικοί και ανακριβείς. Πράγματι,

όπως προαναφέρθηκε (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 37 και 38), η απευθυνθείσα στον προσφεύγοντα στις 23 Αυγούστου 1989 ειδοποίηση περί καθορισμού της μηνιαίας αποζημιώσεώς του ήταν σαφέστατη, συγκεκριμένη και κατανοητή. Όσον αφορά το για εσωτερική χρήση πληροφοριακό σημείωμα που διανεμήθηκε τον Σεπτέμβριο του 1989, τούτο, όπως προετέθηκε, δεν μπορούσε να δημιουργήσει καμιά σύγχυση, ιδίως μάλιστα σε υπάλληλο ο οποίος άσκησε τα καθήκοντα του Προϊσταμένου του Τμήματος Προσωπικού της Επιτροπής στο Λουξεμβούργο. Τέλος, και αληθής υποτιθέμενος, δεν μπορεί να γίνει δεκτός ούτε και ο ισχυρισμός ότι δόθηκαν επανειλημμένες προφορικές υποσχέσεις στον προσφεύγοντα, κατά τις οποίες η Επιτροπή επρόκειτο να λάβει απόφαση γι' αυτόν σύντομα, διότι ο προβλεπόμενος στο άρθρο 90 του ΚΥΚ μηχανισμός της σιωπηρής απορρίψεως έχει ακριβώς ως σκοπό την αποφυγή των διοικητικών καθυστερήσεων αυτού του είδους και την αποσαφήνιση των εννόμων καταστάσεων, ώστε κάθε υπάλληλος να έχει τη δυνατότητα προβολής των δικαιωμάτων του παρά την ενδεχόμενη απραξία της διοικήσεως. Επομένως, δεν συντρέχει λόγος να γίνει δεκτό το αίτημα του προσφεύγοντος να προσκομίσει αποδείξεις επ' αυτού.

49 Ως προς την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, που αποτελεί επίσης μέρος της κοινοτικής έννομης τάξης, ο προσφεύγων επικρίνει κυρίως την καθυστέρηση με την οποία η Επιτροπή απάντησε στα διάφορα έγγραφα που της είχε απευθύνει. Συναφώς, κάθε υπάλληλος που υποβάλλει αίτηση ή ένσταση έχει κάθε λόγο να αναμένει απάντηση. Εντούτοις, ναι μεν το Δικαστήριο έκρινε ότι « είναι απαράδεκτο το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν θεώρησε αναγκαίο να απαντήσει στην ένσταση του προσφεύγοντος, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής διοικήσεως (...) » (απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 1980, 23/80, Grasselli, προαναφερθείσα) και δέχθηκε « ότι η πρακτική της ασκήσεως δεύτερης προσφυγής κατά σιωπηρής απορριπτικής αποφάσεως, με την οποία απορρίπτεται μετά την πάροδο της σχετικής προθεσμίας διοικητική ένσταση υπαλλήλου, οφείλεται στην κακή συνήθεια της Επιτροπής να μην απαντά στις ενστάσεις των υπαλλήλων εντός της προβλεπόμενης στο άρθρο 90 του ΚΥΚ τετράμηνης προθεσμίας (...) » (απόφαση της 21ης Μαΐου 1980, Kühner, προαναφερθείσα), πλην όμως δεν συνέδεσε την εν λόγω συνήθεια με παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Πράγματι, η σιωπή της Επιτροπής ισοδυναμεί, για μια ακόμη φορά, μετά τη λήξη της σχετικής προθεσμίας, με σιωπηρή απορριπτική απόφαση, παρέχοντας τη δυνατότητα στον ενδιαφερόμενο υπάλληλο να βάλει κατά της βλαπτικής πράξεως στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας ή ασκώντας προσφυγή.

50 Τέλος, ως προς το καθήκον αρωγής, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το καθήκον αυτό, όπως και η αρχή της χρηστής διοικήσεως, επιβάλλουν στην αρμόδια αρχή, όταν αποφασίζει σχετικά με την κατάσταση υπαλλήλου, να λαμβάνει υπόψη το σύνολο των

στοιχείων που μπορούν να έχουν επιρροή στην απόφασή της και να ενεργεί με βάση όχι μόνο το συμφέρον της υπηρεσίας, αλλά και εκείνο του ενδιαφερόμενου υπαλλήλου (αποφάσεις της 23ης Οκτωβρίου 1986, 321/85, Schwiering κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, Συλλογή 1986, σ. 3199, και της 4ης Φεβρουαρίου 1987, 417/85, Maurissen κατά Ελεγκτικού συνεδρίου, Συλλογή 1987, σ. 551). Στην προκειμένη υπόθεση και, εν πάση περιπτώσει, στο πλαίσιο της εξετάσεως του παραδεκτού της προσφυγής, από τα στοιχεία της δικογραφίας ουδόλως προκύπτει ότι η Επιτροπή παρέβη το καθήκον αρωγής που είχε έναντι του προσφεύγοντος όσον αφορά τη συμπεριφορά της στη διαδικασία που προηγήθηκε της ασκήσεως της προσφυγής. Πράγματι, αφενός, οι καθυστερήσεις σχετικά με τις απαντήσεις στα διάφορα έγγραφα του προσφεύγοντος δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι στοιχειοθετούν, καθαυτές, τέτοια παράβαση και, αφετέρου, πρέπει να σημειωθεί ότι η Επιτροπή απάντησε επί της ουσίας στο σύνολο των εγγράφων του προσφεύγοντος αν και έκρινε, ορθώς, ότι προσφυγή στην περίπτωση αυτή θα ήταν ασφαλώς απαράδεκτη.

51 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Επί των δικαστικών εξόδων

52 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Ωστόσο, κατά το άρθρο 70 του ίδιου Κανονισμού, στις περιπτώσεις προσφυγών υπαλλήλων των Κοινοτήτων τα κοινοτικά όργανα φέρουν τα έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή ως απαράδεκτη.

2) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Λουξεμβούργο, 7 Ιουνίου 1991.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

C. P. Briët